

Stran 6-7: fotografija Prešerna?

O kadrih

Ravno teden je minil od dneva, ko so se gorenjski gimnazijci četrtega letnika poslovili od brezskrbnega in vedrega gimnazijskega življenja.

Vrata, ki so jih štiri leta utesnjevala v dokaj ozek krog šolskih predmetov so se odprla na stežaj. S simboli šole, krsto in ključem znanja so odkorakali po mestu oznanjujoč svojo svobodo.

Po mestu so korakali maturanti, po mestu so defilirali bodoči kadri, torej ljudje, ki se bodo čez dobre štiri leta vrnili v mesto z nekoliko drugačnim znanjem in mnogo širšim obzorjem. Na prsih ne bodo nosili rdečih nageljnov, pač pa bodo v prsnem žepu nosili diplome.

Pravimo, naj se vrnejo, saj so jim vrata vedno odprta. Potrebujemo strokovnjake. Potrebujemo diplomante prve stopnje, potrebujemo diplomante prve stopnje in konec koncev potrebujemo tudi znanstvenike-magistre.

Dejstva, katerim ne moremo oporekati, le pozdravimo jih lahko. Za njih realizacijo težimo vsi, tja od občinske skupščine navzdol in navzgor.

Kadri, kadri, kje ste. Željno vas pričakujemo, odprta so vam vrata povsod in kadarkoli.

Toda je res tako, se brez pomsleka vpraša nekdo, ki je diplomiral katerikoli fakulteti in se po končanem študiju obrnil na gospodarsko organizacijo, ki ga je štipendirala.

Rekli bomo: načeloma je. Tudi teoretično bi stvar držala. Toda, če smo odkriti, roko na srce. Ali se ne vleče v nekaterih gospodarskih organizacijah senca nad kadrovske politiko podjetij? Rekli smo nekaterih. Da, tistih predvsem, kjer na vodilnih mestih v procesu proizvodnje in v upravnem aparatu sedijo ljudje, ki jih je okvir družbe prerastel. Ljudje, ki se boje za svoje »stolčke« in zato na prefinjen (bolje primitiven) način negirajo smernice delavskih svetov, občinske skupščine, okraja...

In kakšne so pojavne oblike negacij kadrovske politike. Vse se prične pri politiki štipendiranja. To namreč v zadnjem času prenekateri gospodarske organizacije izredno rade preimenujejo kar v kreditiranje. Studentom pod pogoji štipendije v zameno za študij in garancijo delovnega mesta nudijo še nezasluzen denar. (Kje je potrebna stimulacija?) Jasno je, da so krediti za študente nujni, toda ob njih naj obstoje še štipendije.

Druga oblika negacij študiranih kadrov so neprimerna delovna me-

(Nadaljevanje na 11. strani)

»Za glavo vam gre, Von Braun sega po zvezdah

G. von Braun!«

V. nadaljevanje

Adolf Hitler, človek, ki si je obetal, da bo s pomočjo raket hitro končal vojno, ni nikoli prišel v Peenemünde, da bi si ogledal »čudežno orožje«.

Namesto njega so preizkuševalno postajo obiskovale druge prominentne osebnosti tretjega rajha. Vsakič sta jim morala von Braun in Dornberger s svojimi sodelavci razlagati svoje dosežke in jih nazadnje tudi ilustrirati z izstrelitvijo rakete.

Prihajali so generali in feldmaršali. Prišel je Hermann Göring, vrhovni poveljnik letalskih sil. »Videti hočem V2!«

Vedel se je kot razburjen otrok. Komaj je čakal na izstrelitev. Nenehno je gledal skozi ogromen daljnogled. Končno se je nad izstrelilno rampo prikazal gost oblak dima. Z grmenjem se je pričela raketa poševno dvigati proti nebu. Göring je ni izpustil iz oči vse dokler ni izginila za obzorjem.

Zasmejal se je, objel Dornbergerja, ga potrepil po rami in vzkliknil: »To je veličastno! To bo nekaj za prvi shod stranke po vojni!«

Prišel je človek, ki je hitreje in jasneje sprevidel, da gradijo v Peenemündu orožje bodočnosti. Takoj je poskušal najvažnejši vojni projekt nemškega rajha spraviti pod svojo oblast.

Prišel je Heinrich Himmler. Z njegovim prihodom je padla nad Peenemünde senca SS, ki se poslej ni več dvignila — vse do konca vojne.

Ko najavijo njegov prihod, se odgovorni možje v Peenemündu počutijo sila neprijetno. Slutijo, da se jim bliža nevarnost. Ne morejo se.

Za sedaj sicer na Himmlerju ne opazijo nič nenavadnega, vendar so budni. Kmalu se izkaže, kako zelo upravičena je njihova čuječnost.

»V zadnjem času se je v Führerjevem krogu mnogo govorilo o vas, gospodje. Zato se hočem prepričati, kako napreduje delo v Peenemündu in kako bi mogel kar najbolje pomagati s svojim vplivom.«

Take pomoči strokovnjaki v Peenemündu niso pričakovali, niti niso zanjo prosili. Ne želijo si je. Vendar se je ne morejo ubraniti.

»Če se Führer odloči nuditi projektu polno podporo,« nadaljuje Himmler, »potem ni vaše delo zgolj vojaška zadeva, temveč pripada vsemu nemškemu narodu. Prevzel bom zaščito proti sabotazi in izdajstvu.«

Jasno je, kaj namerava Himmler, preveč jasno. S tem, da jim obljublja pomoč, se hoče prilagoditi v Peenemündu.

Kaj naj vojska ukrene proti takemu predlogu? Poveljnik vojaških enot v Peenemündu, general Fromm, prisostvuje sestanku. Njegov obraz je rdeč od nejevolje. Skušna se upreti Himmlerju.

»Peenemünde je vojaška ustanova; zato mi tukaj odgovarjamo za varnost.« Vendar mora tudi on popustiti.

Himmler nemudoma ukaže enemu svojih častnikov, naj ukrene vse potrebno. Poslej bo v Peenemündu mrgolelo njegovih ogleduhov...

»Zelo se zanimam za vaše delo,« reče Himmler Dornbergerju ob odhodu. Morda vam lahko pomagam. Vrnil se bom in tukaj prenočil. Takrat bi se lahko v najožjem krogu pogovoril z vašimi sodelavci. Sporočil vam bom po telefonu.«

Pričenja se boj za nadoblast v Peenemündu Himmler in njegovi zaupniki pričenejo spletkariti.

Teden dni po Himmlerjevem obisku prinese štabni inženir Zeyss vest, da vodilnj esesovci

trdijo, da je Dornberger cokla pri nadaljnjem razvijanju raket. Ravno Dornberger!

Obtoženi zahteva od šefa SS pojasnilo. Vendar se SS izmika.

Nekaj dni za tem odstavijo poveljnika vojaške enote v Peenemündu, Dornbergerjevega najboljšega prijatelja, polkovnika Zanssena.

Za sedaj morajo izvršiti povelje. Vendar Dornberger ne popusti, tako lahko. Njemu samemu grozi odstavitev. Kljub temu pa doseže, da po krajšem času Zanssenu vrnejo položaj. Zopet je Himmler potegnil krajši konec. Vendar se ne vda.

Vedno globlje prodira SS v razvoj raket. Može v Peenemündu se morajo nenehno boriti z nezaupanjem in intrigami.

Himmlerjev zaupnik Kammler širi okrog sebe nemir, naglico in živčnost. Častihlepen je, maščevalen in občutljiv. Ljudi, ki so po izobrazbi, izkušnjah in sposobnostih nad njim, sovraži. V Peenemündu vidi Kammler veliko priložnost svoja življenja. Ne bo miroval vse dotlej, dokler si ne bo prigrabil vse oblasti v raketni preizkuševalni postaji — po nalogu Himmlerja.

Sedaj si upa šef SS korak dalje. V februarju leta 1944 pokličejo von Brauna k telefonu. »Javite se jutri v glavnem stanu SS, v vzhodni Prusiji.«

»Osupel sem stopil v njegovo pisarno«, pripoveduje Wernher von Braun, »Himmler se mi je zdel tako polizan, kot lopov, ki ti hoče zdaj zdaj prerezati vrat. Bil je silno vljuden.«

»Upam, da vam je jasno, da vaša raketa V-4 ni več igrača,« spregovori Himmler. »Ves nemški narod nestrno pričakuje tajno orožje. Kar zadeva vas, si lahko predstavljam, kako zelo vas je motila vojaška birokracija. Zakaj ne bi stopili v moj štab?«

Himmler nekoliko počaka, da bi dosegle njegove besede pravi učinek, nakar nadaljuje: »Gotovo vam je znano, da imam neposredne stike s Führerjem in bi vam lahko nudil mnogo večjo pomoč, kot jo sedaj dobivate od slavohepnih generalov!«

Von Braun ve, kaj bi pomenilo, če bi se dal premamiti. Izmakniti se tudi ne more. Mogočež, ki je iztegnil svoje roke po raketni proizvodnji, se mora upreti.

»Gospod reichsführer«, spregovori s trdnim glasom, »ne morem si misliti boljšega šefa od generala Dornbergerja. Do zastojev pride zaradi tehničnih težav in ne zaradi birokracije.«

To je jasen odgovor na Himmlerjevo obtožbo. Šef SS mirno posluša. Njegov obraz ničesar ne izdaja.

Da bi ga do kraja zavrnil, se von Braun odloči za malce tvegano primerjavo. »Veste, gospod reichsführer, V-4 je podobna majhni cvetici. Če hočete, da bo cvetka uspevala, mora dobiti ravno dovolj sonca in gnojila. Bojim se, da je to, kar nameravate vi, prevelika količina tekočega umetnega gnojila. In ta bi, razumete, našo cvetko lahko umoril...«

Himmler se ob tej primerjavi ironično smehlja. Hitro menja temo pogovora. Nekaj minut zatem s hlinjeno vljudnostjo svojega kljubovalnega obiskovalca odpusti.

Wernher von Braun se ves zaskrbljen vrne v Peenemünde. Ve, da bo poslej Himmler njegov sovražnik.

V noč 31. marca 1944 se von Braun zbudi okrog druge ure. Nekdo razbija po njegovih vratih.

»Takoj odprite!« Ko zasliši oster glas, je von Braun naenkrat čisto buden. »Je že tako daleč«, si misli.

Trije gestapovci stojijo pred vrati. Prvi pokaže svojo izkaznico. »Oblecite se in pojdite z nami. Aretiranj ste, gospod von Braun!«

Priredil: —p

Temne sence SS so se spustile na Peenemünde ko se je pojavil v aprilu leta 1943 Heinrich Himmler (levo spredaj)

Prihodnjič:

V KREMLJAH GESTAPA

V plemenu TURKANA

Pripoved o nenavadni ekspediciji in plemenu, ki živi v nerodovitnem in oddaljenem severozahodnem delu Kenije v vzhodni Afriki.

Pot je z vsako miljo postajala težja. Povzročala nam je nemalo težav. Vozilo se je premetavalo po valovitem terenu, se zaganjalo in s težavo peljalo preko suhih peščenih gomil. Toda to ni bilo nič v primeri s tistim, kar nas je še čakalo. Pred nami se je pojavil približno 100 m dolg peščen nasip, ki se je bleščal v soncu. Za naše vozilo je bil to najbolj negotov del poti. Vladala je neznosna vročina. Z bližnjih dreves smo nalomili veje in z njimi prekrili najnevarnejši kos poti. Toda varno smo se peljali le po prekritem delu. Brž ko je prvo vozilo zapeljalo z vej, se je os pogreznila globoko v suhi pesek in se ni hotela več premakniti.

Narava je bila skopa

Iz New Yorka smo pred dyema mesecema prispeli v Cape Town. Od takrat pa do danes smo prepotovali že več kot 4000 milj po dobrih in slabih afriških cestah. Bili smo v Transvaalu in južni Rodeziji. Obiskali smo Viktorijine slapove, spoznali vso severno Rodezijo in prekorčili ozemlje Tanganjike. Potem smo stopili na kenijska tla na njenem jugu in končno dosegli njen severozahodni nerodovitni kot — golo in samotno ozemlje plemena Turkana, kjer nas je čakalo najvažnejše delo.

Skupina ni bila majhna. Z nami je bil antropolog Kepler Lewis — beli lovec in mčanik, zadolžen za opremo, naša štiri vozila in sedemnajst domačinov — nosačev. Spremljal nas je že iz New Yorka.

Dosegli smo deželjo plemena Turkana. Pot nas je vodila preko slikovite kenijske planote, obdane s pobočji oddaljenega štiritisočaka Mt. Elgona, ki so se nadaljevala v vrtoglavih strminah do dna Rift Valley. Cilj ni bil več daleč. Trnova drevesa, ki so bila bolj podobna grmom in nenavadno velika mravljišča (tudi do 7 metrov) so ustvarjala posebno podobo tega izsušenege predela. Kraj je bil silno neprivačen.

Popotnik, ki bi zašel v te kraje, bi nehoté pomislil, da milje daleč ne živi nobeno bitje. Sprva smo bili tudi mi tega mnenja. Nekoč pa smo ob poti naleteli na slabo vidne sledove človeških nog. Tu je verjetno šlo več ljudi, smo si mislili. Potem so se sledovi izgubili v pesku in nismo jih več srečali. Kljub temu, da je bila pokrajina tako izsušena in neplodna in da je dajala vtis neobljudenosti, smo nameravali vzpostaviti stik prav s temi ljudmi, ker smo vedeli, da živijo tukaj. Zaradi njih smo prišli tako daleč.

Ljubitelji dragocenosti

Nikjer ni bilo ničesar razen nekaj akacij in bodičastih grmov. Vsepovsod sama puščina. Nikjer nobene stvari, da bi človek pomislil, kaj se skriva za njo. Nenadoma pa — kot da bi zrastle iz tal — so se pojavili pred nami domačini in nam prekrizali pot. Težko je bilo reči od kod so prišli. Skoraj vsi so bili popolnoma goli. Nekaj pa je bilo oblečenih v ohlapna oblačila iz rjavega sukna, podobna togam. Na ramah so jih zavezali v trden voz. Na glavah so nosili nenavadna pokrivala. Njihovi lasje so bili debelo namazani z blatom in na tilniku speti v čudno, pogačasto gnoto, ki

Milčnik iz plemena Turkana je silno ponosen na slonokoščeni čepek, ki ga nosi na bradi.

je domišljavim potezam dajala dokončno obliko. Dobili smo vtis, da jim obleka še zdaleč ne pomeni toliko kakor nakit. Bili so kar preobloženi z različnimi dragocenostmi. Biserne ogrlice, verižice, uhani, zapestnice, trakovi iz gazelje kože oviti okrog meč in kar je bilo še bolj navadno — nekakšni slonokoščeni in kovinski čečki pod ustnicami — vse to je krasilo gole domačine. Toda vzlic divjosti, ki so jo predstavljali, so bili prijazni in takoj pripravljeni z golimi rokami izkopati naše vozilo, ki se je pogreznilo v sipki pesek. Nekdo je kljub žgočemu soncu tekkel do njihove vasice, ki je morala biti precej oddaljena, saj je kljub prizadevanjem nismo nikjer zagledali. Dejal je, da bo prinesel nekaj lopat, ki so bile redko in neverjetno cenjeno orodje teh preprostih ljudi. Ni trajalo dolgo, da so okrog koles odstranili ves pesek in nabrali vej na bližnjih akacijah, s katerimi so napravili vozilo zanesljivejšo pot. Ko so ga slednjič le osvobodili peščne pasti, se je negotovo popeljalo po vejah dokler ni dosegel trdnejšo zemljo.

Bili smo med redkimi

Naš naslednji cilj je bil vladni urad Lodwar, ki leži približno sto milj od etiopske meje in 45 milj zahodno od jezera Rudolf. Tam smo našli nekaj belcev — uradnikov in skupinico domačinov — milčnikov, ki so bedeli nad blaginjo črnega prebivalstva na tem neplodnem področju, ki je merilo 35.000 kvadratnih milj. Pot do tja je bila utrujajoča in težavna.

Eden glavnih vzrokov za namestitve vladnega urada prav na tem kraju, je bila brez dvoma reka Turkwell, ki je bila skoraj vse leto brez vode. Domačini pa so že pred davnim časom ugotovili, da v njeni strugi lahko izkopljejo vodnjake, ki jih ne bodo nikoli izčrpali. Nedaleč od glavnega vodnjaka, v gaju bohotnih bodičastih dreves, smo izbrali mesto, kjer smo namestili šotore. Uredili smo jih tako, da smo se v njih počutili prijetno in udobno. Pri delu nas je spremljala zavest, da ne bodo to samo zasilna prenočišča, ampak da bomo v njih tudi podnevi. Na predvečer, ko smo končali z deli pri postavljanju taborišča, smo morali napraviti

prvi uradni obisk pri ljudeh, ki so vidili to širo in skoraj nenaseljeno področje.

Uslužbenci iz vladnega urada so nas pristrčno sprejeli v njihovi privlačni toda nekoliko vsiljivi hiši z ravno streho, ki so jo zgradili iz opeke, izdelane kar na kraju samem. Tam smo srečali tudi dva moža, ki bi morala biti v tistem času na svojem običajnem obhodu po pokrajini. Potrčila sta tisto, kar smo si že vso pot slutili — da smo mnogo dalj od tistega dela poti, od koder so kdajkoli prispeli neizkušeni popotniki. Edini belci v zgodovini, ki so dosegli Lodwar, so bile tri ženske in peščica njihovih prijateljev.

Zanimivi Loichamba

Nagib, ki nas je vodil v ta predel, je bil: proučevati navade v plemenu Turkana, iskati njihove vzroke in fotografirati prebivalce. Whitehouse, predsednik vladnega urada v Lodwaru, ki se je sam močno zanimal za blaginjo teh črnih prebivalcev, nam je ponudil svojo pomoč. Dal nam je celo spremstvo — Turkana, ki je služil kot policaj v vladi. Ime mu je bilo Loichamba. Bil je drzen fant, čudovito lepe rasti, s pravilno držo, ki je značilna za vse pripadnike tega plemena. Nosil je rdeče obrobjeno kratko krilo iz modrega sukna. Na prednjem delu sta bili vtanki začetnici TD (Turkana District). Glavo je imel pokrito z nekakšno čepeco iz nojevih peres, na uhljih pa je imel pripeta velika kovinska uhana. Slonokoščen čepek, velik kot žogica za namizni tenis, mu je visel pod spodnjo ustnico. Bil je neverjetno zanimiv. Toda ne samo to. Uporabili smo ga lahko prav povsod. Postal je naš nepogrešljivi spremljevalec na vseh izletih in raziskovanjih. Ostali čas je prebil z nami v šotoru in predstavljal »Zakona«.

Vedeli smo, da nam bodo podrobnejša raziskovanja, ki jih mora ekspedicija opraviti, vzela ogromno časa. Predno pa smo začeli z njimi, smo morali obiskati še jezero Rudolf, obdano z nerodovito severno kenijsko pokrajino, ki je brez dvoma eno najmanj poznanih jezer na svetu.

Priredila: TONCI JALEN
(Nadaljevanje prihodnjic)

Slovarček krajevnih imen

HUDICEV MOST in čudovita GRAPA MOSTNICE

Iskanje porekla ter izvora besedam je zelo kočljivo in seveda tudi negotovo početje. S tem se ukvarjajo jezikoslovci etimologi, pa še ti se pogostokrat znajdejo v zadregi, ker jim manjka dokazov in pomagal, da bi z njimi bolj natančno in zanesljivo opredelili to ali ono krajevno ime ali drugo besedo — kako je nastala, kakšen je bil njen morebitni prvotni pomen, kako se je v ljudskem izročilu spreminjala in podobno. Jezik je produkt družbenega razvoja: političnega, kulturnega in socialnega, seveda v določenem času in prostoru. Je živ organizem, ki se nenehno spreminja, izrazno bogati in kultivira. Narečja so imela v preteklosti odločilen pomen na oblikovanje skupnega enotnega knjižnega jezika.

Naš namen je, da se le v poljubnem kramljanju pogovorimo o najbolj razširjenih zvezah, ki so v rabi. Nekateri besede ali krajevni izrazi so že sami na sebi pomensko jasni in že po izrazu kažejo tudi na izvor. Navedimo najprej nekaj takih, ki imajo med ljudstvom nekako demonski prizvok, ker so morda zrasle iz verovanja ali bolje zavoljo vraževerja ali bajeslovja. Takšno ime je HUDICEV MOST v Bohinju. Ta stara kamnita vez čez potok MOSTNICO le nekoliko nad STARO FUZINO deluje na človeka res nekako demonško. Pod mostom je korito MOSTNICE globoko več deset metrov. Tod se čudovita in skrivnostna, pa malo znana in nič kaj obljudena soteska MOSTNICE šele pričena. MOSTNICA je pravcati kanjon, ki se nekako stopničasto vzpenja proti dolini VOJE. Med HUDICEVIM MOSTOM ter VOJAMI se vleče nekaj kilometrov dolga, včasih razborita in šumeča pa spet tiha, globoka in skrivnostna grapa te nenavadne rečne struge, ki je na nekaterih mestih podobna VINTGARJU, le da je bolj skrivnostna, neobljudena in tiha. BOHINJCI ta predel prav radi obiskujejo in se čudijo igri prirode, tujci pa jo vse premalo poznajo. Morda zaradi nerodnega dostopa. Turistična propaganda pa spet ni znala dovolj izkoristiti svoje vloge. V zadnjem času so baje pripravili ter razobesili na vidnih mestih reklamne table, pa so jih menda kasneje spet sneli zaradi tega, ker je bilo na njih napisano HUDICEV MOST (to strašno in demonsko ime). Če je to resnica, smo še vedno vraževerni ali pa babjeverni, da ne rečem konservativni. Ta čudovita in skrivnostna soteska MOSTNICE, v katero odpira vrata HUDICEV MOST, bo ostala še naprej zaprta obiskovalcem, če se bomo bali s pravo besedo na dan. Ne vem, če je to res, baje je ta most gradil nek ANTON HUDIČ v prejšnjem stoletju in nosi most ime po njem! Če kdo od BOHINJCEV to zadevo ve pojasniti bolj točno, ga vabimo, naj se oglasi! Stvar je zelo zanimiva ne zgolj zaradi imena, marveč tudi zaradi same prirode zanimivosti, ki je nekako vključena v nenavadno sotesko in v skrivnostno grapo, ljudem pa precej neznan.

JOZE BOHINC

Enominutni alarm za jeseniške ceste

Brez mojega običajnega hurmorja bi z alarmom piskajoče sirene s prometnim znakom splošne nevarnosti, s protesti Jožerjev, jeznih nergajočih pešcev, preklinjajočih Jurmanov prebudil vse tiste občinske može, kateri se ukvarjajo s komunalno dejavnostjo, kateri so odgovorni — ali naj bi bili odgovorni, za vzdrževanje naših občinskih cest, da se končno usmilijo in si ogledajo cesto na Stari Savini! Prepričan sem, da bo komisija z ogledom te ceste prišla do istega mišljenja kakor vsi prebivalci tega dela mesta Jesenic, namreč, da to ni več cesta, ampak le še ena velika zbirka raznovrstnih lukenj, jam, kotanj itd., katere bi se dale, če ne že z asfaltom pa vsaj s peskom poravnati, oziroma popraviti. Glede peska upam, da pri nas ni problema, saj ga je dosti v kamnolomu, no pa če tudi tega ne bi bilo, bi lahko cestne luknje

»zglibali« že samo s tistim denarjem, katerega občani — delavci plačujejo kot prispevek za cestno takso.

Če človek takole gleda to savsko cesto, potem lahko ugotovi, da je vsak, tako moderno sedrivan avtomobil z najboljšimi amortizerji postane na teh cestnih luknjah skakajoča kobilica in v kolikor tak avto sreča Savčan v deževnem vremenu, ga ta ošprica tako močno, da mu v hipu »premala« temno obleko na pepita vzorec. Marsikateri pešec, kateri nima mačjih oči, zdrsne v nočnih urah v to ali ono luknjo tako močno, da si z gotovostjo priščipne jezik kakor konduktar nedeljsko karto. Mogoče, da ima ta cesta kljub svojim slabostim le eno dobro stran in to predvsem za voznike navadne ali motorizirane, kajti ko je tujec preskakoval s svojim vozilom to cesto, je vsled teh

Posebne sorte cahni

Skoz grozovit douge cajte, k sa jih lde do zdej prežvel pa se skozne pretoukl, sa pogruntal tud use sorte cahnu, de lahk pocahnaja pa zacahnaja use, kar j treba pa tut kar ni treba. Ulik cahnu j potrebnih, merskešn j pa tud brez usakga nuca, to se prau brez potrebe. Med zmiri bel nucne, pa potrebne cahne spadaja tist na cestah, k kažejo kolkkešn most drži pa kolk strma cesta pele na kešn konc pa kašne lepe rči se zraun al pa bliz ceste vid. Brez teh cahnu se b domačnji še bel pa tujci zla teško znajdl brez sprašajna pa gruntajna. Drug cahni, k sa merskedj tud potrebn sa za ldi cahnat. Kešn j dober zacahnat kešn pa slab. Tist, k j dober zacahnat misl, de sa ta dober pa ta slab cahni nucn, de se ta dobr lde od ta slabih ločja. Če b bli recima sam dobr cahni za ldi, b ta dobre bel težko od ta slabih ločil. Tist, k sa slab zacahnat, pa nej bo to že po pravc al pa ne, mislja, de se ta slab cahni čist odveč pa brez potrebe. Zakuga sa brez potrebe usak tist, k j biu al j pa še slab zacahnat ve, pove pa po navad neč.

Zraun teh cahnu za na cesta pa za ldi j pa še use sorte drugih. Tud tam okol vode ulikat srečamo kej takga, k med cahne spada. Merske se per vod table k prauja, de se tam ne sme rib lovit. To se prau, de tam ne smeja lovit rib tist k maja legitimacija, mi raubšicj jh tak ket posod lahk tud tam ket sa te table.

Per merskešnmu mostu sa take bel pa črn pofarbane dle, de usak otrak lahk pogrunta kolk je voda velka, pa kdaj j nejbel perprauna za utont. Keder j pa voda

čez use mere velka pa rataja še posebn cahni. U Lok, prouzaprou u Puštal j tam na en bajt cahn k usakmu, tud ta butatm pove, kolk visoka j bla voda pred mejhn menket štiridesetm letm, k j bla ena gromozanska povodn na Polanšč. Mejhn del od tiste bajte, pa tud mejhn bliži vode j pa še en vodn cahn ampak čist posebne sorte. De na bo treba preveč gruntat, to j na kopališ. Tam j gor po tist ta lep škari, k j kar lepe groše koštala, pa k j u ta peru vrst za sončt naštimana, usa pouhn plauja, k ga voda pozim, k j precj večj ket polet, psti. To j po moj

pamet zla perpraun, se člouk brez sprašajna lahk zve, do kod j voda segla, k j ta bla nerbel visoka. En godrnaja, de b blo to za pomest pa stran za spraut, pa j po mojm čist brez potrebe. Tist, k jim plauje ni useč nej pa nka na kopališe na hodja, se Polanšca na teče sam na kopališ.

Slišu sm pa, de j to ena posebna sortva šole za Polanšca. Tist, k maja s kopališam za opravi, b voda rad navadl, de b tistu, k nauleče tud pospraula. Sam na vem če bo to kedj ratal.

SMOJKA

Butale MILČINSKI · NOVAK
na Gorenjskem

Urbanist brez glave

Bolj na draginjnsko stran leži kraj, ki se mu pravi Butale. Butalci so gadje; tisto leto, ko sta bili dve kravji za enega fička, so se Butalci skregali s pametjo, pa so zmagali Butalci in ne pamet; takšni so.

Butalci so imeli veliko gnoja; ni čudno, da jim je deficit po tovarnah, zadrugah in gostilnah rasel in plenjal, kakor drugod nikjer nikoli. Pa se zgodi, da se jim še urbanisti privadijo v občino in so spaki rušili tisto, kar so pred letom zgradili. Skoda gromozanska! Določili so: postavimo lokacijo za avtobusno postajo in ni jim dopovedal preprosti človek, da bo čez leto in dan postaja rastočemu prometu v oviro in zaviro.

Zdaj je občinska skupščina vzdignila ogled in odborniki so videli in spoznali, da to ni po pravici. In so zbrali urbaniste, da se gredo na lastne zaprisežene oči prepričati, kolikšna nadloga je postala avtobusna postaja. Štirje so bili urbanisti, pa se je vsak štel za poldruga. Gredo, pridejo do postaje. Imeli so še s sabo fička, pa naročijo Honorarjevemu Jernaču, vodilnemu urbanistu, naj zapelje mimo postaje, da bo videl, če je lokacija zares neprimerna, kakor je preprosti človek že pred letom dni nergal. Res, lokacija je bila neprimerna. Se je namreč reč tako zasukala, da je avtobus, ki se je prav tedaj obračal proti Ljubljani, zadel Jernačevega fička in je v grozovitem karambolu Jernaču odletela glava.

Kolegi urbanisti so slišali in videli, pa so pritekli k fičku, ki je rotiral v spačka in glej, Jernač brez glave! Prično se pričkat, ali jo je imel ali ni, ko so ga spustili s fičkom na ogled, ta je rekel tako, ta drugače, nazadnje niso vedeli, kaj je res, kajti pri premnogem urbanistu resnično ne veš, ali ima glavo ali je nima. Pa je eden skočil na zavod za urbanizem.

»Tovarišica tajnica, čujte, naš urbanist Jernač, ali je imel glavo ali ne, ko je davi pri vas dvignil potni nalog?«

»Jernač? Če je imel glavo? Imel, imel! Saj me je z njo še nadrl, ker sem mu zaračunala premajhno dnevnicole«

GREGA

KMETIJA

NASTANEK, RAZVOJ IN ZNAČILNOSTI

Zal moram ugotoviti, da se naši sociologi in etnologi (v Sloveniji manj kot v nekaterih drugih republikah) tega dela skorajda še niso lotili. Sociologija je pri nas še zelo mlada veda, empirične raziskave na terenu so redke; etnologija pa se je doslej v glavnem omejevala na raziskovanje posameznih delov kmetije kot elementov kulture, prezrla pa je pri tem kmetijo kot celoto in predvsem človeka — proizvajalca kot njen bistveni sestavni del.

NASTANEK KMETIJE

Nastanek kmetije pri Slovencih je raziskoval **Bogo Grafenauer** (Ustoličenje koroških vojvod in država karantanskih Slovencev, SAZU, Ljubljana 1952), ki dokazuje, da sta nastalitev njiv in s tem zvezani nastanek temeljne enote kmečkega gospodarstva vse do današnje dobe — kmetije pri Slovencih vsekakor povezane šele z novo domovino.

Prevladujoči poljedelski sistem Slovencev v stari domovini je bilo požigalništvo, poznali pa so tudi ralo in njim zvezane začetke ornega poljedelstva na izkrcenem zemljišču. Pri požigalništvu naselja niso mogla biti stalna, ampak so bila sorazmerno močno gibljiva; gradbeni material je bil les. V novi domovini pa za nomadsko požigalništvo ni bilo več prostora, kajti ozke doline niso dovoljevale poljubnega premikanja njiv iz kraja v kraj. Prav ovire v prostem premikanju, razen tega pa že v antiki otrebljeno zemljišče, ki so ga Slovenci — kjer je bilo le mogoče — najbolj poselili (na primer ob zgornji Savi in Dravi), to je bilo vzrok za pospešen prehod na sistem ornega poljedelstva sprva še z neustaljenimi njivami («Feldgraswirtschaft»), potem na sistem dvoletnega kolobarjenja s praho (v obeh teh dveh sistemih že uporabljajo ralo), in nazadnje na za fevdalizem značilni sistem triletnega kolobarjenja («Dreifeldwirtschaft»: ozimni — jaro žito — praha) z obveznim obdelovanjem («Flurzwang»), kjer je potrebno dobro obračanje zemlje in zato od tedaj dalje najdemo pri naših prednikih nova orodja za tako obdelovane zemlje — plug s črtalom. Ta proces

je ustaljeval naselja, slabil s tem tudi kolektivno obdelavo zemlje in kolektivno lastninsko pravico, ki se v prehodni dobi požigalništva k triletnemu kolobarjenju ohranja le še v ponovni periodični delitvi obdelovalne zemlje včasni užitek posameznim družinam, ne pa več v kolektivnem delu pri njenem trebljenju in ročni obdelavi ter pri skupnem uživanju njenih plodov. Grafenauer pravi, se je ta prehodna doba od požigalništva k pravemu ornemu poljedelstvu s stalnimi njivami in s popolno individualno lastninsko pravico do zemlje zaključila v IX. do X. stoletju, ko se s plugom razširi k nam nova tehnika oranja in z njo zvezani sistem triletnega kolobarjenja s praho. Ta sistem se v okviru Frankovske države razširja od VII. stoletja dalje iz severne Galije proti vzhodu in tudi njegova uveljavitev pri Slovencih sodi v dobo neposredne frankovske nadoblasti. Pod njegovim vplivom je tudi individualizacija posesti, razkroj velikih družin v male in ustalitev hube (kmetije). Za naše ozemlje južno od Karavank imamo iz XI. stoletja darovnice ali zapiske o menjavi posestev, ki dokazujejo lastninsko pravico že na posameznih kosih polja, s tem pa neizpodbitno tudi že popolno starost kmetij. V severnejših slovenskih predelih imamo take podatke že iz X. stoletja, salzburška posest na Bavarskem pa je bila nedvomno že konec VIII. stoletja razdeljena na stalne hube.

Zanimiva je še Grafenauerjeva ugotovitev, da so »v najstarejših ohranjenih urbarjih za naše ozemlje kmetije iste vrste v okviru istega zemljiškega gospodarstva precej enako velike«. Ta enakost kmetij nedvomno dokazuje, »da so nastale že v okviru zemljiškega gospodarstva, ne pa izven njega, torej šele od IX. stoletja dalje«, kajti povsem drugače je v okolici Pariza v Franciji, kjer hub ni ustanavljal zemljiški gospod, ampak so se razvile z notranjim razlojevanjem kolobarjenja s praho, ki je nastalo prav v tem prostoru. Tu so ugotovili velikanske razlike med kmetijami iste socialne stopnje v okviru istega gospodarstva že v IX. stoletju.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Kmečke hiše iz 19. in 20. stoletja dobivajo v letih po vojni vse bolj velika moderna okna, ki pa se s staro arhitekturo kaj slabo skladajo; Okroglo — pri Molu

ZBORI VOLIVCEV

Ločimo dvoje vrst zborov volivcev: I. volilne zbere in 2. zbere, na katerih vaščani obravnavajo problematiko svoje vasi.

Zakaj sem med obema vrstama zborov potegnila črto? Obravnavati jih pod isto streho ne smemo zato, ker na prve deluje neke vrste pritisk. Ljudje imajo pred tovrstnimi zbori rešpekt, ki se kaže v udeležbi. Udeležba na teh zborih je namreč za nekaj procentov večja.

Drugače je z ostalimi zbori volivcev. Udeležba na njih ni takšna, kot na prvih. V kranjski občini se giblje okrog 11%, vendar podatek ni točen, saj mnogi anketiranci niso podali o svojih področjih realnih števil. Večina udeležencev zbora predstavljajo moški v starosti od 35 do 50 let. Zenske se zborov v glavnem ne udeležujejo.

Po svoje je zanimiv čas organiziranja zborov volivcev. Marsikje te namreč organizirajo kar v nedeljah po maši in si s tem zagotovijo udeležbo. V povprečju so v vaseh, ki sem jih obravnavala, organizirali 3-4 zbere volivcev letno.

V kakšno zvezo postavljam aktivnost in zbere volivcev oziroma udeležbo na zborih? Aktivnost prebivalcev naselja je prenosorazmerna s številom zborov, poleg tega pa še prema z ozirom na procent udeležbe. Na udeležbo ZV vplivajo najrazličnejši faktorji, ki so v bistvu enaki tistim, ki vplivajo na aktivnost kot dejavnost in samoprisepek. To bi po moje bili: oddaljenost, struktura prebivalcev, njihov delovni čas, njihova materialna situiranost, tema dotičnega zbora in še nekateri.

Z rastočo oddaljenostjo enot naselja od centra vasi udeležba pada. Tudi struktura prebivalcev s svojo raznolikostjo lahko bistveno vpliva na udeležbo. Maso večine obravnanih vasi tvorijo delavci. Ti se sicer zborov z ozirom na njihovo število udeležujejo v najmanjši meri, vendar radi njih številčnosti tvorijo večino udeležencev. Na drugo

Ivanka Močnik:

AKTIVNOST NA VASI

mesto postavljam uradnike in vaške učitelje, medtem ko kmete postavljam na tretje mesto.

Materialna situiranost vpliva na udeležbo ZV negativno. Ljudje namreč niso pripravljeni sodelovati, če je njihov materialni položaj soliden. Živijo svoje življenje brez poslušanja za probleme svojih vasi. Zborov se udeležujejo le, če jih privlači tema zbora. Tudi tisti, ki so v vas migrirali iz sosednjih krajev, za probleme novega bivališča nimajo posebne poslušanja.

Pri udeležbi zborov volivcev pa lahko potegnemo črto tudi med udeležbo na zborih v vaseh prvega in vaseh drugega tipa.

Vas prvega tipa je kljub precejšnji razvlečenosti zaključena celota, v kateri anonimnost ni. Vsi prebivalci naselja svoje probleme poznajo, zato o njih lahko razpravljajo. Dobra informiranost torej bistveno vpliva na udeležbo zborov volivcev. Poleg tega so te vasi navadno tudi slabo povezane s središčem občine. To prebivalce naselja združuje.

Drugače je z vasmii drugega tipa. Tu anonimnost z rastočim številom prebivalstva raste, vzporedno z njeno rastjo pa pada informiranost. Povezanost s središčem občine (Kranjem) vas razbija in s tem probleme vasi politiska v ozadje. ZV niso v tolikšni meri obiskani.

PRISPEVKI VAŠCANOV

Prispevki vaščanov naselij iz okolice Kranja se kažejo predvsem v dveh pomembnejših oblikah. Prva je materialna pomoč, druga pa prispevek v obliki dela.

Ustavila se bom pri prvi obliki prispevka, to je materialni pomoči pri izvajanju akcij, medtem ko bom drugo skušala analizirati pri aktivnosti ob delu.

Vaščani predvsem prispevajo gradbene materiale, ki jih organizacije potem »pretop« v denar ali pa jih kar direktno uporabijo pri določenih akcijah. Tudi na to zvrst aktivnosti vplivajo določeni faktorji, ki sem jih omenjala že v relacijah z zbori volivcev, poleg njih pa so še precejšnjega pomena naslednji: lega vasi in njena okolica ter faktorji (omenjala bi jih lahko tudi prej), katerih izvor je v velikih meri povsem subjektivne narave, izvirajo pa iz odnosov med vaščani in uradniki na vasi.

Omenila sem okolico z ozirom na aktivnost. Pri tem sem mislila na prirodno bogastvo in obliko tega bogastva v določeni vasi.

PERSPEKTIVE na koncertnem odru

Naslov tega sestavka sicer ne pomeni, da so na jugoslovanskem jazz festivalu izključno besedo imeli »perspektivarji.« Imeli so pa večinoma in dalje so prireditvi svoj pečat.

Centralna pojava na festivalu je bil »The modern jazz-quartet«, toliko opevan in slavjen, da si nisem mogel kaj, da ne bi postavil Johnu Lewisu, vodji ansambla sledečih 5 vprašanj:

● Kakšni so vaši vtisi o festivalu?

— Zelo prijetni.

● Louis Armstrong trdi, da je jazz zabavna glasba, mnogi drugi pa nasprotno, da je jazz resna glasba. Kakšno je vaše mnenje?

— To je odvisno od uporabe. Če se izvaja na zabavnih prireditvah, to je zabavna glasba, če na koncertih pa resna.

(Opomba pisca: resnično, toda ali ni naprimer potemtakem festival zabavna glasba neke vrste »suho morje«?)

● Moderni jazz-ansambli zelo malo uporabljajo kitaro ali banjo kot ritmično-harmonični instrument spremljave. Kaj bi bil vzrok temu?

— Več ali manj iz razlogov ekonomije.

● Obstojata po vašem mnenju kakšna razlika med reakcijo publike pri nas in naprimer v USA.

— Ni razlike. Jazz entuziasti so povsod na svetu, oni so naša publika — ne, ni razlike.

● Kaj pa klasična glasba v vaših programih?

— Zelo mnogo igramo Bacha.

In res! Baročna glasba, ki je izpolnila del programa M. J. Q. je bila edino resnično doživetje festivala! Igrana v originalih, (nitj govora o kakršnikoli improvizaciji!) le v posebnem aranžmaju za kitaro in M. J. Q. Izvedbo je publika nagradila z dolgim in iskrenim aplavzom, obenem pa je to najboljša lekcija »perspektivarjem« v tovrstni (mislim jazz) glasbi.

Kako se igra jazz? Najproj celotni ansambel zaigra skladbo od začetka do konca o originalu. Nato je ob spremljavi ritmičnih instrumentov igrajo solisti, lepo po vrsti. Seveda igrajo po svoje (improvizirajo). Lažje bo razumljivo, če bi tu podal kratko shemo (kot primer služi tradicionalni dixielend).

The modern jazz quartet

Ansambel igra skladbo v originalu.
Trobenta ponovi skladbo po svoje.
Klarinet ponovi skladbo po svoje itd.

Ansambel ponovi 1. koms v originalu in konča izvedbo.

Kaj je dober jazz? Dober jazz je tisti jazz, pri katerem zveni izvedba v jazzu bolje v originalu. Če zveni slabše, je to slab jazz. Dejansko pa ne bi mogel trditi, da je katerikoli ansambel improviziral bolje, kot je igral v originalu. Zaključek: Slišali smo slab jazz (prav nič me ne moti, če Janez Cuček v Ljubljanskem dnevniku piše drugače).

Nekateri jazz godbeniki so tako inteligentni, da pišejo strahotno zanič skladbe, katere resnično ni težko »improvizirati« bolje. Za take Louis Armstrong trdi, da so sleparji. Jaz mu verjamem, ker stari Satchmo igra dober jazz!

Razbijanje po tolkalih bedastih poskusi »afro«-jazza, plesanje gori — dol — naokoli po vnaprej določenih harmonijah (akordi so strašno mnogo-tonski, da bi bil »ples« čim lažji) to je edina realna ocena festivala. Zaman bi tu človek iskal muzikalnosti, zaman »navdih« zaman tudi, koliko to našo socialistično družbo stane.

In družbena korist blejskih bakanalij? Kakšen pomen in vrednost jazzu sploh v naši socialistični družbeni skupnosti? Ne vem, čeprav vem, da je jazz zelo uporabljiv. Se celo Kristina Keerer, idol angleških cip (ki je svojo obrt »povzdignila« v umetnost) se jazz v svoji dejavnosti izdatno poslužuje. Prepričan sem, da bi »Perspektive«, če bi bile tiskane v angleščini, dobile v biblioteki omenjene »umetnice« prav

veliko častno mesto, kakršno ima jazz v njeni knjižnici.

Komu je pri nas jazz sploh potreben? Mislim predvsem na »moderne« jazz. Majčkene manjšini »esetov«, »prefinjenim okusom« in podobno. Kdo pa daje milijone za festival? Družba. Naši delovni ljudje. Ostane torej vprašanje, čemu manjšini kultura z veliko žlico, čemu večini kultura z mikroskopsko majhno žlico? V imenu umetnosti? Poglejmo malo to umetnost поблиže: zgodovina uči, da so višji ljudje (duhovniki, plemiči, in podono) vedno gojili posebno, sakralno glasbo, ne zato ker bi bila boljša od profane (ljudske) glasbe, ampak zato, da bi poleg razredne vzvišenosti pokazali tudi kulturno vzvišenost. To je šlo tako daleč, da ljudska kultura sploh ni več imela pravice, da bi jo nekdo tako imenoval. Socialistična družba je z razredno vzvišenostjo pometla, kulturna vzvišenost pa se nesramno šopiri kar naprej. Nekateri izkoriščajo svoj umetniški status celo tako daleč, da v imenu »konfliktne situacije« pišejo drame zato, da bi lahko igralci recitali protisocialistična gesla.

Prav isto je v glasbi, v jazz-u še prav posebej. Lahko govorimo o pravi jazzokraciji na primer na TV. Malo primerjajmo, koliko programa je ljubljanska TV posvetila jazz-u, koliko pa ljudski glasbi. Mislim, da ima vsak delovni človek enako pravico do enakega koščka kulture! Končujem z vprašanji:

● Zakaj manjšini z veliko žlico? Zakaj ljudstvu z majčkeno? Bo kdo odgovoril?

Dr. VLADIMIR STIASNY

John Lewis med gledalci.

Amerika, Amerika

Stavros (Stathis Giallelis) preživlja na svoji trdi poti v Ameriko tudi mnoge težke notranje konflikte in velik razvoj k trpki zrelosti — tako tudi v carigraskem pristanišču, kjer najde prijatelja in oporo v modrem starem Garabetu (John Marley)!

Namesto prihrankov za pot v Ameriko, je Stavrosa v carigraskem pristanišču čakalo samo trdo delo

Ella Kazan in mladi Stathis Giallelis med snemanjem filma »Amerika, Amerika«. Za Giallelisa nekateri napovedujejo, da se bo razvil v novega Jamesa Deana

Med najnovejšimi ameriškim filmi je vzbudilo precejšno pozornost novo delo režiserja Ella Kazana »Amerika, Amerika« (imenovano tudi »Anatolski smeh«), ki je bilo med najresnejšimi kandidati za letošnjega Oscara (odnesel ga je potem »Tom Jones«). Kazan je že večkrat spregovoril o Ameriki, njenem mnogolikem življenju in njenih notranjih razkolih in problemih — pravzaprav je to tema njegovih najpomembnejših filmov: »Tramvaj - poželenje«, »Vzhodno od raja«, »Baby Doll«, »Obrab v množici«, »Razkošje v travi«. Amerika je, kot pove že naslov, tudi tema Kazanovega najnovejšega filma.

Vendar pa je tu prisotna le kot ideja: kot tista obljubljena dežela svobode, kruha za vse in dela za vsakogar — dežela, po kateri so hrepeneli mnogi in v kateri so mnogi skušali najti svoj prostor pod soncem zaman... Anatolija leta 1896: grška in armenska manjšina v turški državi. Mlad Grk (Stavros), ki mu ubijejo prijatelja, se odloči, da bo iskal srečo v Ameriki. V carigraskem pristanišču postane »tovorno živinček«, a še borni, trdo prigarani prihranek mu pobere vlačuga. Vključi se v ilegalno organizacijo in v policijski raciji skoraj ostane med mrtvimi. Nato se odloči za lažjo pot in za poroko z neprikupno hčerjo bogatega trgovca, da bi si z njeno doto plačal pot čez ocean. Vendar pa prej sreča ženo ameriškega trgovca s preprogami in ji kot plačan ljubček sledi v Ameriko. Njen mož ga odkrije in, ko stopi na tla »obljubljene dežele«, obvisi nad njim meč moževega maščevanja: »obljuba«, da bo poskrbel za njegovo čimprešnjo »vrnitev«.

Ella Kazan je film, posnel po lastnem scenariju, v katerem je motive iz svoje mladosti (rojen je bil v Carigradu) in svoja opažanja o sodobnem ameriškem življenju združil okrog (literarno prikrojenga) lika svojega strica in njegovega neuspelega mladostnega poskusa, da bi emigriral v Ameriko. Tako je »Amerika, Amerika« v največji meri Kazanova osebna izpoved in plod njegovega resničnega osebnega hotenja (tokrat je bil scenarist, režiser in producent obenem).

Sicer lahko tudi ob najnovejšem njegovem filmu ugotovimo, da Kazan ni moderen filmski ustvarjalec v novovalovskem, francosko-italijanskem smislu. Vendar pa je zanimiv (tokrat celo bolj kot običajno) kljub temu, da je zelo »ameriški« po svojem stilu. Njegov izraz je konvencionalen, toda v najboljšem pomenu te besede. Ni nikakršen »upornik brez razloga«, — kljub temu, da je prav on ustvaril »mit upornika brez razloga«: Jamesa Deana! Njegova filozofija in psihologija ni »globoka« ali »revolucionarna« — ima pa svojo vrednost v preprostosti in iskrenosti in pa v osnovnem optimističnem tonu.

Amerika, Amerika« je zanimiva ne samo zaradi originalnega pristopa k slikanju sodobnega ameriškega življenja skozi emigrantsko »avanturo« mladega Grka na prelomu stoletja — ampak tudi zaradi svoje igralske zasedbe. Kazan se je namreč tokrat odrešil vsakega zvezdnitva in je v svojem tri ure dolgem filmu dal glavno vlogo Stavrosa mlademu Grku Stathisu Giallelisu, vse ostale vloge pa prav tako povsem neznanim igralcem. Tudi s tem je dal filmu izključno svoj pečat in prav to je ena njegovih največjih vrednosti.

Več bodo morda o filmu lahko povedale slike.

DUSAN OGRIZEK

Turško zatiranje armenske in grške manjšine v Anatoliji, katerega žrtve je postal tudi njegov prijatelj, je mnogo pripomoglo k Stavrosovi odločitvi, da si poišče kruha v A-

Novi ameriški priselenci (ali jih bo Amerika tudi sprejela?) utrujeni in s prvim nezaupanjem v obeh čakajo usodnega: »da«

»POLNOČNA ČIPKA« ameriškega režiserja Davida Milera je solidna kriminalka o mladi Londončanki, ki beži pred neznancom, ki ji grozi s smrtjo. Ker je ta mlada žena Doris Day, bo imel film še posebno privlačnost. Njeni soigralci so Rex Harrison, John Gavin in Myrna Loy.

»OBOZEVANA JULIJA« je francosko-avstrijska filmska priredba duhovite komedije Angleza Somerset Maughama, o ljubezenskem mnogokotniku iz gledališkega sveta. Režiral je Alfred Weidemann, igrajo pa Charles Boyer, Lili Palmer, Jean Sorel in Jeanne Valérie.

»MIKAVNA LAŽNIVKA« francoskega režiserja Michela Devillea je komedija o dveh sestrah, ki bi radi dobro živeli in se dobro poročili. Ena zna lagati in se na koncu odvadi, druga najprej ne zna lagati, potem pa se tega zelo dobro nauči... No, igra Marina Vlady, pa Macha Merril, Michel Vitold in Jean-Marc Bory.

Priredili so lep večer

Pretekli teden so se v prostoru Centra za estetsko vzgojo pri Pionirski knjižnici v Kranju zbrali otroci vseh krožkov, prisotni so bili tudi njihovi starši, saj je bil to zadnji sestanek v letošnjem šolskem letu in otroci so z javnim nastopom pokazali rezultat celotnega obiskovanja Centra za estetsko vzgojo.

Ob stenah so bile na posebnih stojalih razstavljene slike, ki so jih izdelali otroci likovnega krožka. Predstavljale so Pustni karneval, Raketo v vesolju pa Mesto v temi. Proslavljanje Dneva mladosti, Večer ob tabornem ognju itd.

Pred vhomod so pionirji prodajali lepo urejen list literarnega krožka »Stržek«, kjer so zbrana najboljša dela obiskovalcev tega krožka.

Mladi umetniki pred publiko

Otroci so bili ta večer nekoliko nestrpni. Po skupinah so stikali glavice, šepetali, pozdravljali starše. Nekateri so držali v rokah lutke, drugi knjige, cvetlice. Mala deklica je pod jopico skrivala mucico (seveda iz blaga) in s pogledi begala med starši, da bi našla znani obraz. Deček poleg nje je prebral zadnje vrstice, ponavljal je pesmico. Se pozdrav mami ali očku in luči so ugasnile.

Najprej so mlajši člani lutkovnega krožka prikazali igrice »Janko in Metka«. Nastopili so Janko, Metka, Pavliha, Policaj, Coprnica in Muc. Čeprav je igrice šele v pripravi, je bila podana z vso otroško prisrčnostjo in iznajdljivostjo. Gledalci — posebno v prvih vrstah, kjer so sedeli otroci, so predstavo sprejeli z velikim odobravanjem. Največ veselja in smeha je prinesel Pavliha, ki je zaprl črnega muca v veliko škatlo.

Za lutkovnim krožkom so se predstavili člani angleškega krožka, ki je imel v letošnjem letu dvojen pomen. Razširjati šolsko snov in utrjevati težjo snov, s tem pa pomagati slabšim učencem. Svoj namen je krožek prav gotovo uresničil, saj so pionirji z lepo izgovarjavo

in sproščenim podajanjem prebrali nekaj zgodbic, opisali spomladanske cvetice, posebno ljubka pa je bila deklica, ki je držala v rokah svojo punčko in opisala njeno oblačila v čisti angleščini. Branko je povedal angleško abecedo, Jana je prebrala basen o Lisici in grozdju, v skupini pa so na zanimiv način povedali zgodbo o Treh piških in prikazali igrice »Kapucinar«, ki je bila med letom najbolj priljubljena. Za konec so otroci iz vseh treh skupin, to je iz petih, šestih, sedmih in osmih razredov, zapeli pesmico »Mojster Jaka«.

Tudi pionirji, člani literarnega krožka, so ta večer pokazali, kaj so med letom ustvarili. Brali so svoja dela — pesmi in prozo, zgodbe polne otroške domišljije, kjer je iz vsakega stavka razviden njihov dobro razvit čut opazovanja, odkrito podajanje in lepa, pravilna slovenska beseda. Vse to je rezultat branja in poznavanja literature, posebno mladinske, s katero se v šoli vsekakor ne seznanjajo dovolj.

Nastopili pa so tudi starejši člani lutkovnega krožka in prikazali četrto dejanje lutkovne igrice. Ko je Pavliha v nekaj besedah povedal prva tri dejanja, se je odgrnila rdeča žametna zavesa in mali oder je zopet zaživel. Lično izdelana lutka — delo otroških rok, odlično oblikovane osebe v igrici, vse to je bil jaseen dokaz za lep uspeh.

Sledilo je prisrčno slovo od vodij krožkov, stiski rok, rože in »na svidenje jeseni!«

Besedo ali dve o organizaciji

Otroci so obiskovali krožke od oktobra 1963 do maja letos. Medtem, ko je delo v šoli obvezno in ima predvsem učno vzgojni namen, je težnja centra za estetsko vzgojo predvsem bližiti učinek obveznosti in tako vključiti k temu zanimivemu izobraževanju čimveč otrok.

Pionirji so redno in radi prihajali na sestanke angleščine. Učili so se s pomočjo magnetofona in gramofona. Toda pokazalo se je, da so si zadali preširok okvir. Predelava krajših zgodbic v tem letu ni prišla v poštev. Osrednje so bile prešibke in zato bo v prihodnje vsekakor potrebna diferenciacija po zmogljivosti.

Tudi ta oblika zabave je med mladino še zelo pogosta

Literarni krožek je imel 2 skupini. V prvi so bili otroci do deset let, v drugi pa do trinajst let. Seznanjali so se z ljudsko in umetno književnostjo, domačo in tujo mladinsko literaturo. Otroci radi berejo, imajo oster čut za opazovanje in avtokritičnost. Namen krožka pa je bil poglobiti željo za lastno snovanje in oblikovanje jezika.

Tudi lutkovni krožek se deli v dve skupini. Namen tega je bil, sprostiti otroka pri nastopu kot igralca in oblikovalca, ga navaditi samodiscipline, pravilnega odnosa do dela, samokritičnosti.

Likovni krožek je obiskovalo največ pionirjev tako, da je bilo individualno delo onemogočeno. Delo otrok je

bilo akvarel, tempera in lpenka. Največ zanimanja in izvirnosti so pokazali otroci od prvega do tretjega razreda. Pri četrtem in petem razredu pa se je že pokazala naveličanost in pomanjkanje volje, prav tako pri skupini pionirjev sedmih in osmih razredov. To pa je vsekakor razumljivo. Otroci poznajo dela že iz šole in jim je delo v Centru za estetsko vzgojo le še ponavljanje. Delo z novimi tehnikami, z mavcem, glino, lesom — kar bi otroka prav gotovo zanimalo in veselilo, pa je nemogoče, saj zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ni mogoče nabaviti slikarskega pribora, orodja in drugega. Poleg tega pa je popolnoma nepričeren in pomanjkljiv delovni prostor. Ne samo za likovni-

ke, pač pa tudi za angleški literarni in kulturni krožek je na razpolago le en prostor. Ob nenehnem ropotu, v prostoru, ki je knjižnica, čakalnica in delavnica, se zbere od mizja skupina otrok in po navlja angleške besede.

Perspektive?

Otrok je veliko, zanima manja in veselja je prav tako dovolj. Želja staršev: ustanovitev angleškega krožka za predšolske otroke, folklorna skupina in drugo. Toda kako bo prihodnje leto? To pa seveda ni odvisno le od Centra za estetsko vzgojo, saj je osrednji problem pomanjkanje finančnih sredstev in primeren prostorov.

PETJA MAINTINGER

Mali Medo bunda grunda

Tam po gozdu kolovrati mali medo.
Brunda, gunda,
pa pripogne se,
pobere rjavo gobo.
Brunda gunda.
Zdaj zasliši mojo mamo,
ki ga kliče in ga išče.
Mali medo k njej priteče:
Brunda gunda,
saj sem tvoj!

Branka Kufic, os. šola
Staneta Zagarja (iz
liter. lista »Stržek«)

RADIJSKI SPORED

VELJA OD 13. JUNIJA DO 19. JUNIJA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.15, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30

SOBOTA — 13. junija

8.05 Vedre melodije za konec tedna — 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.25 Kratak koncert orkestrin glasbenih šol — 9.45 Latinsko-ameriški ritmi — 10.15 V narodno zabavnem tonu — 10.35 Zbor Rdeče armade — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Vedri zvoki — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Amaterski zbori in solisti — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Pesmi in plesi narodov Jugoslavije — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Recitali znamenitih pevcev — 18.45 Novo v znanosti — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Gosti v Velenju — zabavno glasbena oddaja — 21.10 Sobotni ples — 22.10 Oddaja za naše izseljence — 23.05 Do polnoči v plesnem ritmu

NEDELJA — 14. junija

6.00 Dobro jutro — 6.30 Napotki za turiste — 7.40 Pogovor s poslušalci — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.35 Zbor in godalni ansambel SGS iz Ljubljane — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. — 10.00 Se pomnite, tovariši... — 10.30 Glasbena matineja — 11.30 Nedeljska reportaža — 11.50 Hammond orgle — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. — 13.30 Za našo vas — 13.50 Koncert pri vas doma — 14.10 Koncertna glasba za vsako rabo — 15.05 Danes popoldne — 16.00 Humoreska tega tedna — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Izberite svojo popevko — 21.00 Bela Bartok — 22.10 Plesna glasba — 23.05 Posnetki hrvatske glasbe iz naših studiov

PONEDELJEK — 15. junija

8.05 Poje Akademski oktet — 8.25 Lepe melodije za klavir in zabavni orkester — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Poje tenorist Jože Gostič — 10.15 Tri godala — 10.35 Naš podlistek — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Srečanje s slovenskimi pevci zabavne glasbe — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 15.45 S knjižnega trga — Iz opernega albuma — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Madžarski vokalni solisti in zabavni orkestri — 18.45 Druž-

ba in čas — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije — 21.45 Komorni intermezzo — 22.10 Popevke se vrstijo — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Nočni akordi

TOREK — 16. junija

8.05 — Solistični instrumenti v velikih zabavnih orkestrih — 8.35 20 minut narodnih in domačih melodij — 8.55 Za šolarje — 9.25 Ciganski napet — 9.45 Pesmi Vasilija Mirka in Janka Ravnika — 10.15 Godala v tričetrtinskem taktu — 10.40 IV. dejanje opere Veronika Deseniška — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Na obisku pri domačih vižajjih — 13.30 Iz baletov — 14.05 Za šolarje — 14.35 Poslušajmo harmonikarski orkester DPD Svobode Sentvid — 15.15 Zabavna glasba — 15.30 V torek nasvidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Sovjetske popevke — 18.25 Plesni orkester RTV Ljubljana in njegovih solisti — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Poje Komorni zbor RTV Zagreb — 21.20 Večerna glasba francoskih in ruskih avtorjev — 22.10 Plesni zvoki — 23.05 Od popevke do popevke

SREDA — 17. junija

8.05 Jutrnanji divertimento — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.25 Iz praških plesnih dvoran — 10.15 Clovek in zdravje — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.24 Tako pojo in igrajo v Sofiji — 13.15 Zabavna glasba — 13.30 Koncertna glasba za vsak okus — 14.05 Za šolarje — 14.35 Slovenski pevci zabavne glasbe — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Komorni zbor RTV Ljubljana — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Chopin — skladatelj — 17.35 Iz fonoteke radia Koper — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Mojstri orkestrske igre — 18.45 Ljudski parlament — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Trideset minut z velikimi zabavnimi orkestri — 22.10 Zaprčite z nami — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Nočni koncert

CETRTEK — 18. junija

8.05 Z opernih in koncertnih odrov — 8.55 Za šolarje — 9.25 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe — 10.15 Igrajo pihalne godbe — 10.30 Pet minut za novo pesmico — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Popevke iz studiov RT Beograd in Zagreb — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Kitara in orglice — 17.15 Turistična oddaja — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Pesmi moje domovine — 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov — 20.45 Lahka glasba — 21.00 Lirika skozi čas — 21.40 Koncert za violino in orkester — 22.10 Komorna muzika Blaža Arničiča — 23.05 Mozaik zabavnih zvokov

PETEK — 19. junija

8.05 Lahka glasba — 8.30 Naši operni pevci pojo — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Od potrkanege plesa do kola — 10.15 Arije iz oper Jakova Gotovca — 10.35 Novost na knjižni polici — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Igrajo narodno-zabavni ansambli — 13.30 Starejša slovanska glasba — 14.05 Za šolarje — 14.35 Zabavna glasba iz Poljske — 15.15 Napotki za turiste — 15.20 Zabavna glasba — 15.45 Jezikovni pogovori — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Na obisku pri mojstrih orkestralne palete — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Pesmi borbe in dela — 18.30 Pripoveduje nam... — 18.45 Iz naših kolektivov — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavni orkester Cedric Dumont — 20.15 Tedenški zunanje-politični pregled — 20.30 Domači izvajalci — 21.00 V ritmu bossa nove z ansambliom Lale Shifrin — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.10 Plesna glasba — 23.05 Melodije za lahko noč

K I N O

KRANJ »CENTER«

13. junija ital. barv. CS film TARUS, ATILIN SIN ob 16., 18. in 20. uri, premiera franc. VV filma MIKAVNA LAZNIKA ob 22. uri

14. junija ital. barv. CS film TARUS, ATILIN SIN ob 17. in 19. uri, premiera avstrijsko-francoskega filma OBOZEVANA JULIJA ob 21. uri

15. junija avstrijsko-francoski film OBOZEVANA JULIJA ob 18. in 20. uri

16. junija francoski VV film MIKAVNA LAZNIKA ob 18. in 20. uri

17. junija francoski VV film MIKAVNA LAZNIKA ob 18. in 20. uri, premiera ameriškega barvnega VV filma POROCNA CIPKA ob 22. uri

KRANJ »STORZIC«

13. junija češko-sovjetski film SVEJK V RUSIJI ob 16. in 18. uri, francosko-italijanski film ROKE GOR ob 20. uri

14. junija češko-sovjetski film SVEJK V RUSIJI ob 10. in 16. uri, italijanski barv. CS film TARUS, ATILIN SIN ob 14. uri

15. junija ital. barv. CS film TARUS, ATILIN SIN ob 16. in 18. uri, francosko-italijanski film ROKE GOR ob 20. uri

16. junija avstrijsko-francoski film OBOZEVANA JULIJA ob 16., 18. in 20. uri

17. junija avstrijsko-francoski film OBOZEVANA JULIJA ob 16., 18. in 20. uri

Cerklje »KRAVEČ«

13. junija ital. barv. CS film MASCEVANJE VIKINGOV ob 20.30

14. junija ital. barv. CS film MASCEVANJE VIKINGOV ob 16. in 18. uri

Naklo

14. junija franc. CS film TAXI PROTI TOBRUKU ob 17. in 20. uri

Zirovnica

13. junija češki film PETI ODDELEK

14. junija ameriški film ZLATI CADILLAC

Dovje

13. junija ameriški film ZLATI CADILLAC

14. junija češki film PETI ODDELEK

Kranjska gora

13. junija ameriški barvni film RAZKOSJE V TRAVI

Ljubno

13. junija ameriški film ZGODBA DVEH MEST ob 20. uri

14. junija francoski film TAKE/VRSTE ZENE ob 16. uri

Duplaca

13. junija amer. barv. CS film FANI ob 20. uri

14. junija amer. barv. CS film FANI ob 20. uri

16. junija amer. barv. CS film STIRJE APOKALIPTICNI JEZDECI ob 18. uri

17. junija amer. barv. CS film STIRJE APOKALIPTICNI JEZDECI ob 20. uri

Radovljica

13. junija amer. barv. CS film VOHUN NA POVELJE ob 20. uri

14. junija amer. barv. CS film VOHUN NA POVELJE ob 17. in 20. uri

16. junija ital. film RIMSKO ZLATO ob 20. uri

17. junija ital. film RIMSKO ZLATO ob 18. in 20. uri

18. junija špan. barv. CS film MADAME SANS GEN ob 20. uri

19. junija špan. barv. CS film MADAME SANS GEN ob 20. uri

Kadri

(Nadaljevanje s I. strani)

sta, ki jih v nekaterih gospodarskih organizacijah nudijo mladim rekoč: nimajo posluha za proizvodnjo, saj so preparirani s knjižno učenostjo. Poleg te oblike pa se pojavljajo razno razne njene variante, ki so brez realne podlage.

Toda jasno je eno. Vse organizacije, ki se še oklepajo take kadrovske politike, bodo v kratkem postavljene pred mnogo bolj zaskrbljujoče postavke, kot pa je gornja. Trpela bo realizacija njihovega blaga na tržišču.

Zato glejmo kadrovske probleme perspektivno, ne pa ozko in subjektivno.

TONE POLENEC

Humoreska

Sedim za pisalnim strojem in miksam svoje možgane. Zaman! Iz njih ne izžamem niti kapljice več, kaj šele, da bi izcedil dovolj snovi za srednje kislo humoresko. Preprosto ni problemov! Le o čem naj klepljem, poleg tega pa satira in zbadljivka naši gorenjski družbi itak nista potrebni, kakor so mi oni dan po ustni pošti dali prijateljsko vedeti ugledni občinski velikaš. Ko bi izbrskal na dan vsaj en tretjerazredni problemček, tak z navrženo kožo in kostjo, saj nisem izbirčen,

Misli na problem! Kaj, ko bi poklical številko 98? Mogoče bi tam vedeli za kak problem? Kruciškrpetelj, zdaj je prišla še ženina prijateljica in ji pripoveduje, kako so pri njih štipendirali študenta, ko pa je kot strokovnjak nastopil službo in začel nekaterim prati glave, so mu brž odpovedali in mu že mesece dajejo plačo, samo da ga ni blizu.

Zenska prijazna, pusti me misliti ali pa mi povej za kak problem! O nečem moram pisati, saj morajo tudi gorenjski urbanisti nekaj delati, če drugega ne, pa beležiti spontano rast naselij, da bodo vsaj malo na tekočem z razvojem dežele... Problem, prikaži sel Zenina prijateljica kar naprej melje. Zdaj pripoveduje, da je dala neka

Ni problemov

tudi loja se ne branim. Toda vse se dozdeva, da so celo problemi zbežali pred gorenjskimi turističnimi cenami v kraje z milejšim podnebjem za potrošnikov žep. Zraven me spravlja v obup še žena, ki me venomer pošilja v nižja nadstropja po vodo, kajti naši ljubeznivi projektanti pridno posnemajo onega-vega oné, ki je postavil urh hriba mlin in šele nato pomislil na vodo. Toda pustimo to. Ali veste morebiti za kak problem, tovariš? Mudi se mi, kajti čez dobro uro se bom moral postaviti v vrsto za meso. Če ga bom seveda sploh kaj dobil. No, nič hudega, saj imam propustnico za Avstrijo, bom pa od tam prinesel kaj mukajočega. Tristo steklenih uši, spet sem začel! Pisati moram o kakem problemu, ne pa razmišljati o naši preskrbi. Tovaršica, ali morda vi veste za kakega? Pravzaprav je smešno, da smo obmorska država, ribo pa vidijo le v konzervi. V šoli so nas učili, da so sveže ribe izdatna, zdrava in cenena hrana... Stop!

gorenjska občina za šolstvo dober odstotek narodnega dohodka manj, kot je jugoslovansko povprečje. Zidalo se ne bo spet nič, čeprav v celi občini niti ena šola nima poštene telovadnice. Gospa, oprostite, ali morda slučajno veste za kak problem? Zvonil. Zena, pojdi ti odpret, kajti če je spet Davkov Joža, me ni doma. Revezu je zadržuga odkupila najboljšo njivo in jo s strokovnjaškim oranjem v enem mesecu uničila. Na napakah se pa učimo. Zdaj bodo vedeli, da je gorenjska prst tanka, spodaj pa prod Davkov Joža se seveda jezi, toda danes me ni volja, da bi ga poslušal. Da, ko bi imel zame kak problem! On bo pa kar naprej kvasil o zadrugi in njivi, ki so jo vzeli... pardon, odkupili tudi njegovemu sosedu, posejali oves in se spomnili nanj šele na jesen, ko so žetev z združenimi močmi opravili ptiči, veter in dež. Ze vidim, da danes ne bo nič s humoresko. Ni problemov!

VILKO NOVAK

ZANIMIVOSTI

Sjoukje Dijkstra odšla med profesionalce

Svetovna in olimpijska prvakinja v umetniškem drsanju na ledu Sjoukje Dijkstra, stara 22 let, je te dni podpisala pogodbo z ameriško revijo Praznik na ledu. Tako je ne bomo več videli na tekmovanjih amaterjev. To je sicer tradicionalni korak drsalnih svetovnih in olimpijskih prvakov, ki so pred koncem svoje kariere svojo slavo vnovčili.

Dijkstra je pred kratkim izgubila očeta, ki ji je z velikimi finančnimi podporami omogočal doslej precej dolge mesece treningov v Richmondu in Davosu.

Mnogi njeni občudovalci so sprejeli to vest z velikim obžalovanjem, kajti Dijkstra je s svojim drsanjem navduševala milijone ljudi pri televizijskih sprejemnikih, kakor tudi na drsalističnih Evrope in vsega sveta.

Edina, ki se je javno razveselila odhoda Dijkstre med profesionalce, je bila njena tradicionalna nasprotnica in večno druga na vseh tekmovanjih, kjer je Dijkstra nastopila, avstrijska prvakinja Regine Heizer. Rekla je: »Prišla je največja priložnost v mojem življenju. Kadarkoli sem se srečala z Dijkstro, sem vedela, da bo ona zmigala. Bile smo vedno dobre prijateljice, toda njen odhod mi nudi možnost, da postanem svetovna prvakinja.«

Marlo Callas, 40, slavno sopranistko, ki si je za čas svojega gostovanja v Parizu najela apartma v Avenue Foch, je upravnik zgradbe pozval, naj neha prepevatj v stanovanju. Njeni sosede so se namreč pritožili, da umetnica vsako jutro in tudi do polnoči vadi arije. Filmski komik Fernandel, ki stanuje dve nadstropji višje, je izjavil: »Ta mi žre živce!«

Arabci bojkotirajo Olimpijske igre

Kairski list Al gumhuriya je pred kratkim objavil vest, da bodo vse arabske dežele bojkotirale olimpijske igre v Tokiu, če bo olimpijski komite vztrajal pri tem, da ne dovoli nastopa na igrah Indoneziji.

Kot je znano, je Indonezija odbila vstopne vizume tekmovalcem Formoze in Izraela na Azijskih igrah v Džakarti.

Prihodnji teden bo izredno zasedanje sveta arabske lige, na katerem bodo določili stališče arabskih dežel do tega problema.

Lyndonu Bainesu Johnsonu, 55, predsedniku ZDA, so novinarji, akreditirani v Washingtonu, podarili srebrne ostroge. Johnson bo moral dati darilo predelati, ker se je izkazalo, da nima obeh nog enako velikih: levo ostrogo bodo morali razširiti.

Specialni avioni za Tokio

V Moskvi so sporočili, da bodo oktobra organizirali specialno avionsko linijo za potovanje sovjetskih državljanov na olimpijske igre v Tokio. Vsak dan bo šest turboreaktivnih letal vzdrževalo zvezo s Habarovskom, najvzhodnejšim krajem Sovjetske zveze. Od Habarovska do luke Nakhodka bodo vozili vlaki naprej pa ladje do Jokohame. Prevoz od Moskve do Jokohame bo stal 450 rubljev (okoli 380.000 dinarjev). Nedeljski sovjetski magazin Sovjetska zveza piše, da je to skoraj za polovico manj, kakor zaračunavajo druge letalske družbe preko juga, via Singapur ali preko severa.

List Sovjetska zveza ne piše, če se bodo s temi sredstvi lahko vozili tudi drugi državljani ali samo državljani Sovjetske zveze.

Yul Brynner ima več pravice do pleše kot Marlon Brando! To razsodbo je moral izreči filmski producent Rosenberg, ki je angažiral oba zvezdnika za svoj naslednji film »Moriture«. Za vlogo v svojem zadnjem filmu se je dal Brando ostriči à la Yul Brynner. Dva plešca v istem filmu — to bi bilo malce prehudo. Rosenberger je odločil, naj eden od njiju pusti rasti las: Marlon.

Televizija

SOBOTA — 13. junija

RTV Zagreb 18.00 Poročila — RTV Beograd 18.05 Gledališče ob 18.05 — RTV Ljubljana 19.00 TV obzornik, 19.20 Serijski film, 19.50 Kaj bo prihodnji teden na sporedu — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana 20.30 Cik — čak — RTV Beograd 20.45 Pri sodniku za prekrške — RTV Ljubljana 21.45 Dr. Kildare, 22.35 Poročila

NEDELJA — 14. junija

RTV Beograd 11.00 Kmetijska oddaja — RTV Zagreb 11.30 Dysnejev svet — Evrovizija 14.00 Reportaža s plavajočega otoka — RTV Ljubljana 18.30 Nenavadni konj champion, 19.00 Mladinski TV klub — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana 20.45 Ubogi mornar — opera — RTV Zagreb 21.30 Ekran na ekranu, 22.30 Poročila

PONEDELJEK — 15. junija

RTV Ljubljana 10.40 Televizija v šoli, 15.20 Ponovitev

šolske ure, 18.30 Poročila, 18.35 Lutkovni filmi, 19.00 TV obzornik — RTV Beograd 19.30 Tedenski športni pregled, 20.00 TV dnevnik — RTV Zagreb 20.30 Propagandna oddaja — RTV Beograd 20.45 Celovečerni film — RTV Ljubljana 22.15 Likovna oddaja, 22.45 Poročila

TOREK — 16. junija

NI SPOREDA!

SREDA — 17. junija

RTV Ljubljana 17.00 Ruščina na TV, 17.30 Angleščina na TV, 18.00 Poročila, 18.05

Solzice, 18.20 Pionirski TV studio, 19.00 TV obzornik, 19.30 Sprehod skozi čas — ja — RTV Ljubljana 20.45 RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Zagreb 20.30 Propagandna oddaja, 20.45 Zabavno-glasbena oddaja — RTV Ljubljana 21.45 Kulturna panorama, 22.15 Inspektor Leclerc, 22.45 Poročila

CETRTEK — 18. junija

RTV Beograd 11.00 Tečaj francoskega jezika — RTV Zagreb 18.00 Poročila — RTV Beograd 18.10 Na črko, na črko — RTV Ljubljana 19.00 TV obzornik, 19.30 Polka je ukazana, tla so namazana —

RTV Beograd 20.00 TV dnevnik, 20.30 Propagandna oddaja — ja — RTV Ljubljana 20.45 Kranjski komedijanti, 22.25 Poročila

PETEK — 19. junija

RTV Ljubljana 17.00 Ruščina na TV, 17.30 Angleščina na TV, 18.00 Poročila, 18.05 TV filmski klub, 18.30 Več izdelkov z manj napora, 18.50 Glasbeni kotichek, 19.00 TV obzornik — RTV Beograd 19.30 Resna glasba, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Propagandna oddaja, 20.45 Kinoteka — RTV Ljubljana 22.15 Jazz na ekranu, 22.45 Poročila